

Peter HANDKE, *Infelicitat perfecta*, traducció de Marta Pera Cucurull, Barcelona: L'Avenç, 2020, p. 73-79.

Va escriure cartes de comiat a tots els parents. No només sabia el que es feia, sinó que també sabia per què ja no podia fer res més. «No ho entendràs», va escriure al marit. «Però continuar vivint és impensable.» A mi em va enviar una carta certificada amb una còpia del testament, per correu urgent. «He començat a escriure unes quantes vegades, però no m'ha servit de consol, ni d'ajuda.» A les cartes no només hi anava la data com sempre, sinó també el dia de la setmana: «*Dijous, 18-11-71.*»

L'endemà va anar amb autobús a la capital del districte i, amb la recepta sense data que li havia estès el metge de capçalera, es va procurar un centenar de somnífers. Tot i que no plovia, també es va comprar un paraigua vermell amb un bastó preciós, una mica tort.

Cap a última hora de la tarda va tornar amb un autobús que normalment va gairebé buit. Alguna gent la va veure. Va tornar a casa i després va sopar a la casa veïna, on vivia la filla. Tot com sempre: «Fins i tot vam fer bromes.»

Un cop a casa seva, va veure la televisió una estona amb el fill petit. Van veure un episodi de la sèrie *Quan el pare i el fill*.

Va enviar el fill a dormir i es va quedar asseguda davant del televisor encès. El dia abans havia anat a la perruqueria i s'havia fet fer la manicura. Va apagar el televisor, va anar al dormitori i va penjar un vestit jaqueta marró a l'armari. Va agafar tots els somnífers i els va barrejar amb tots els antidepressius. Es va posar les calces de quan tenia la regla, hi va encabir unes quantes compreses, i es va posar a sobre un parell de calces més grosses; es va lligar la mandíbula amb un mocador del cap i, sense encendre l'estoreta elèctrica, amb una camisa de dormir que li arribava als peus, es va ajeure al llit. Va estirar tot el cos i va posar una mà sobre l'altra. A la carta, que a part d'això només donava instruccions per a l'enterrament, m'hi deia, al final, que estava molt tranquil·la i feliç de poder-se adormir, per fi, en pau. Però estic segur que no és veritat.

L'endemà al vespre, havent rebut la notícia de la seva mort, vaig agafar un avió cap a Àustria. L'avió anava mig buit; un vol regular tranquil; l'aire era clar, sense boira, i allà baix, en la distància, els llums de les diferents ciutats que sobrevolàvem. Llegint el diari, bevent cervesa, mirant per la finestra, em vaig anar fonent en una agradable sensació de benestar fatigat, impersonal. Sí, pensava, i expressava en silenci els meus pensaments meticulosament: HA ANAT AIXÍ. HA ANAT AIXÍ. HA ANAT AIXÍ. MOLT BÉ. MOLT BÉ. MOLT BÉ. I durant tot el vol m'omplia d'orgull que la mare s'hagués suïcidat. Llavors l'avió es va preparar per aterrar i els llums es van fer més grossos. Dissolt en una eufòria sense ossos, contra la qual no podia fer res, em movia per l'edifici de l'aeroport més aviat desolat.

Durant el trajecte amb tren de l'endemà al matí vaig sentir què deia una dona que era professora de cant dels Nens Cantaires de Viena. Explicava al seu acompanyant com continuaven sent de dependents aquells nens més endavant, quan ja eren adults. El seu fill també havia sigut membre dels nens cantaires. En una gira per l'Amèrica del Sud ell havia sigut l'únic a qui els diners per a les despeses mínimes havien arribat, i fins i tot n'hi havien sobrat. Almenys ell prometia ser assenyat. Jo no podia deixar de parar l'orella.

Em van venir a buscar a l'estació amb cotxe. A la nit havia nevat, però al cel no hi havia ni un núvol; feia sol i fred; un gebre centellejant surava en l'aire. Quina contradicció —a través d'un paisatge tan serè i civilitzat, amb un bon temps que feia

que aquest paisatge estigués totalment integrat en la immutable volta celeste d'un blau intens que teníem al damunt on un canvi bruscat semblava inimaginable—, estar anant a la casa mortuòria amb el cadàver potser ja en descomposició! Fins que no hi vaig arribar no vaig percebre cap indicatiu ni cap senyal, de manera que el cos mort en l'habitació freda em va agafar totalment desprevingut.

Moltes dones de la rodalia seien l'una al costat de l'altra en cadires col·locades en renglera, i bevien el vi que els oferien. Jo notava que, mirant la morta, començaven a pensar, de mica en mica, en elles mateixes.

Al matí del dia de l'enterrament vaig estar molta estona a l'habitació, sol amb el cadàver. De sobte, el sentiment personal concordava amb el costum general de vetllar un mort. Aquell cos mort em semblava terriblement desolat i necessitat d'amor. Després va tornar l'avorriment i vaig mirar el rellotge. M'havia proposat estar-me almenys una hora amb ella. Tenia la pell de sota els ulls molt arrugada; en alguns punts de la cara encara hi havia les gotes d'aigua beneïda amb què l'havien aspergida. Tenia la panxa una mica inflada a causa de les pastilles. Vaig contrastar les mans de sobre el pit amb un punt fix llunyà per comprovar si realment ja no respirava. Entre el llavi superior i el nas ja no hi havia solc. La cara s'havia tornat molt masculina. En alguns moments, quan l'havia estat observant molta estona, ja no sabia què havia de pensar. Després va augmentar l'avorriment, i em vaig limitar a estar, amb el cap dispers, al costat del cadàver. Però quan va haver passat una hora no volia sortir, i em vaig quedar una bona estona més a l'habitació.

Després la van fotografiar. Des de quin angle quedava més afavorida? «El costat bo dels morts.»

El funeral la va despersonalitzar definitivament i tothom va quedar alleujat. Caminàvem darrere de les restes mortals entre espesses ràfegues de neu. En les fórmules religioses només calia afegir-hi el seu nom. «La nostra germana...» Als abrics, cera d'espelma, que després van fondre amb la planxa.

Nevava tan fort, que la gent no s'hi acabava d'acostumar i mirava contínuament al cel, a veure si amainava. Les espelmes es van anar apagant, una després de l'altra, i ja no les van tornar a encendre. Se'm va acudir que sovint llegim que algú, en un enterrament, agafa una malaltia que el porta a la mort.

Darrere de la paret del cementiri començava el bosc. Era un bosc d'abet roig en un turó amb un vessant molt escarpat. Els arbres estaven tan apinyats que des de la segona fila només es veien les puntes del capdamunt, i després, cims i més cims.

Entre els parracs de neu, ràfegues de vent sense parar, però els arbres no es movien. La visió de la tomba, de la qual la gent s'allunyava de pressa, davant dels arbres immòbils: per primera vegada la natura em va semblar realment despietada. La realitat era així, doncs! El bosc parlava per si mateix. Fora d'aquelles innombrables puntes d'arbre no comptava res; davant, un anecdòtic desordre de formes que anaven sortint, cada vegada més, del quadro. Em feia l'efecte que es reien de mi i em sentia del tot indefens. Tot d'un plegat, en la meua ira impotent, vaig sentir la necessitat d'escriure alguna cosa sobre la meua mare.

Més tard, a casa, vaig pujar les escales. De cop, vaig saltar uns quants esglaons junts. Allò em va fer riure d'una manera infantil, amb una veu estranya, com si fos ventríloc. Els últims esglaons els vaig pujar corrent. A dalt, esverat, em vaig picar el pit amb el puny i em vaig abraçar. A poc a poc, confiat com qui té un secret únic, vaig baixar les escales.

No és veritat que escriure m'hagi servit de res. Durant les setmanes en què em vaig dedicar a aquesta història, la història no em va deixar de preocupar. L'escriptura no era, com m'havia pensat al principi, un record d'un període acabat de la meva vida, sinó una gesticulació permanent de la memòria en forma de frases que només afirmaven una presa de distància. Encara avui em desperto de cop, a la nit, de vegades, com si des de dins em traguessin del son amb una lleugera empenta, i experimento, amb la respiració aturada de terror, com, segon a segon, em podreixo de viu en viu. L'aire està tan quiet en la foscor que em fa l'efecte que totes les coses han sortit del seu estat d'equilibri i s'han deixat anar del seu lloc. Deambulen una mica, silencioses i sense centre de gravetat i al final cauran de tot arreu i m'asfixiaran. En aquestes tempestes d'angoixa quedo magnetitzat com un animal en descomposició i, a diferència del que passa en una complaença desinteressada en què totes les sensacions juguen les unes amb les altres, m'assetja compulsivament un horror desinteressat, objectiu.

Naturalment, la descripció només és un procés de la memòria; però, d'altra banda, tampoc no conjura res per a una pròxima vegada; només obté una mica de plaer de l'estat d'ansietat mitjançant un intent d'aproximació amb les formulacions més adequades possibles, i extreu de la benaurança del terror una benaurança del record.

Durant el dia, sovint tinc la sensació que m'observen. Obro portes i miro què passa. Qualsevol soroll me'l prenc, d'entrada, com un atac personal.

De vegades, treballant en aquesta història, m'he afartat de tanta franquesa i tanta sinceritat, i he tingut ganes d'escriure ben aviat alguna cosa on pogués mentir una mica i on pogués fingir, per exemple una obra de teatre.